

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.5, oktober 2014

Indledningen er redigeret af Klaus Nielsen og Henrik Yde

Tilsyn ved ph.d. Jes Fabricius Møller

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktcommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

Indledning til

“[Held den Konge hvem Folket ledsager]” og “Velkomst til Danne-Kongen”

ved Jon Tafdrup

Indhold

- 1 Anledning
- 2 Indhold
- 3 Kongedigtet
- 4 Anvendt litteratur

1 Anledning

Den formelle anledning til Grundtvigs affattelse af nærværende hyldestsang, der inden for kort tid blev trykt to gange, var Frederik 6.s hjemkomst fra en rejse til Kiel i 1817. I kongens følge var også dronning Marie og prinsesserne Vilhelmine og Caroline.

Festligholdelsen af majestæternes ankomst til hovedstaden søndag den 14. september og festen dagen efter ved Frederiksberg Slot, hvor Grundtvigs sang blev afsunget, er nøje beskrevet i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn* den 16. september 1817 under rubrikken “Indenlandske Efterretninger”. Midt i denne skildring citeres Grundtvigs lejlighedssang uden titel; det er altså førstetrykket. Man kan læse hele skildringen i den tilhørende faksimile. Efterfølgende blev sangen trykt under titlen “Velkomst til Danne-Kongen” i *Danne-Virke* 3, s. 298 f. GV bringer begge versioner, og denne indledning er fælles for dem.

Grundtvig er formentlig blevet overrasket over at se sin sang på tryk i *Skilderiet*, i

hvert fald har han ikke været tilfreds med den. Det fremgår af noten i *Danne-Virke* 3, hvor Grundtvig skriver, at sangen var tænkt til at udkomme her, men at det nu tillige er hans pligt at trykke den igen, “da den Lille er blevet fortrykt paa adskillige Steder, og har faaet sit ene Been vridt reent af Led” (s. 299); det er udgaven i *Skilderiet*, han hentyder til. En sammenlignende læsning (kollation) af de to sange kan afsløre, hvorfor Grundtvig finder førstetrykket ‘vridt rent af led’ – men man finder dog ikke meget.

2 Indhold

1817 var et jubilæumsår, nemlig 300-året for reformationens begyndelse i Wittenberg i Tyskland. I Danmark fejredes også denne begivenhed, men i øvrigt havde landet ikke meget at juble over. Statsbankerotten i 1813 som følge af Englandskrigen og afståelsen af Norge til Sverige efter freden i Kiel året efter satte sig stadig spor; desuden havde der tidligere i 1817 været et større fangeoprør i Tugt-, Rasp- og Forbedringshuset (Børnehuset) på Christianshavn, der havde chokeret befolkningen og resulteret i et ekstraordinært stort antal henrettelser. Alt dette prægede sindsstemningen, og det afspejler sig indirekte i velkomstsangen.

I de tre første strofer beskrives det, hvordan kongens afrejse skaber vemod og tårer, mens ankomsten vækker jubel og sang. Folket sammenlignes med fuglene og dets sang med fuglenes sang, der forstummer om aftenen, men genoptages i morgengryet. Det er kongeslægten som sådan, der prises: “Fulgt med Taarer, og hilset med Sange, / Færdes vor Konninge-Æt” (strofe 2, vers 3 f.; enslydende i begge versioner). I stroferne udtrykkes, hvordan landet og folket er afhængig af regentens tilstedeværelse. De to sidste strofer afslører imidlertid, at ikke alt er godt. I fjerde strofe tales om bod (trøst) for sorgen, hvordan kongen våger over Danmarks vel og om hans savn. I sidste strofe beskrives stemmen (folkets eller muligvis Grundtvigs), der har afsunget hyldesten, som svag, men heldigvis er der håb. Hvad der er fæstet i hjertet vil uafvendeligt vokse, og med Guds hjælp vil fremtiden bringe skønnere blomster og højere sang. Danmark går en lys fremtid i møde.

3 Kongedigtet

Kongedigtet er en traditionel genre, der særligt er forbundet med perioden under enevælden. At skrive til kongens ære og hyldest lå ikke Grundtvig fjernt (jf. Schmidt-Madsen 2014, s. 156-187). Ofte kombinerede han hyldesten med en konkret, personlig hensigt, hvor han forsøgte at opnå noget hos kongen. Det sker fx i det lange læsedigt *Fædrene-Aaret* (1815), skrevet i anledning af Frederik 6.s hjemkomst fra Wienerkongressen, hvor Grundtvig i 37 strofer à 11 vers både hylder kongen, beklager sig over manglen på en tronarving og for sit eget vedkommende bl.a. anmoder om et præstekald (Grundtvig 1815). Den lille hyldest fra 1817 er lejlighedsdigtning, en velkomstsang; den har ikke et konkret formål andet end dét, at Grundtvig gerne ville stå på god fod med den siddende regent.

4 Anvendt litteratur

- Grundtvig, N.F.S. (1815) *Fædrene-Aaret*. København.
- Schmidt-Madsen, Michael (2014) "Kongedigtet" i *Grundtvig og genrerne*, udg. Sune Auken & Christel Sunesen, s. 156-187. Hellerup.